

Sayın KalDer Eskişehir Yönetim Kurulu Başkanı,

Değerli KalDer Üyeleri,

Sizleri, şahsım ve TÜSİAD Yönetim Kurulu adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Çok önem verdiğimiz hedefler olan, ülkemizin rekabet gücünü artırma ve 2030 sürdürülebilir iş vizyonunu paylaşılan derneğiniz ile buluştuktan, büyük memnuniyet duyuyorum, davetiniz için teşekkür ediyorum.

Değerli konuklar,

Cumhuriyetimizin yeni yüzyılının ilk senesini geride bıraktığımız bir dönemdeyiz. Yeni yüzyılımızın devamında ortak hedeflerimize başarıyla ulaşmak için, ülkece tamamlamamız gereken, iş dünyası olarak arkasında durmamız gereken, bazı adımlar bulunuyor. Bunların başında; eğitim ve özellikle yenilikçi, sürdürülebilir vizyona sahip bir iş dünyasının inşası için gereken ekonomik istikrar ve güven bulunuyor.

Ekonomik açıdan güven ortamının sağlanması, iş dünyasının, özellikle girişim ruhuna sahip yeteneklerimizin daha büyük bir özgüven ile yenilikçi ve sürdürülebilir işlere odaklanmasını mümkün kılacak. Bu doğrultuda, bazı stratejilerin izlenmesini değerli buluyoruz:

Makroekonomik istikrarın ve öngörülebilirliğin sağlanması, özellikle enflasyonun kalıcı olarak düşürülmesi öncelikli konumuz. Para politikasında sıkı ve kararlı duruşun maliye politikaları ile desteklenmesi oldukça kritik, nitekim bu alanda adımlar atılıyor. Özellikle kayıt dışılıkla tavizsiz şekilde mücadele edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Vergi düzenlemelerinin adil, öngörülebilir olmasını önemsiyoruz.

Kayıtdışı istihdam, sadece vergi geliri kaybı anlamına gelmez; firmalar açısından finansmana erişim sorunu, çalışanlar açısından ise sosyal güvenlik ve işyeri güvenliği sorunları ile iç içe geçer.

Kayıt dışı istihdamın azaltılması, kalkınmanın birçok başlığıyla ilişkilidir. Yapılan düzenlemeler ve alınan tedbirler, firmaların rekabetçiliğini ve kayıtlı ekonomiye dahil olmasını teşvik eder nitelikte olmalıdır. Ayrıca kayıt dışılıkla mücadelede, denetim mekanizmaları da güçlendirilmelidir.

Enflasyonla mücadele ederken, bedelin toplum kesimleri arasında dengeli dağılımını da, sosyal barışın korunması adına oldukça önemli buluyoruz.

Ekonomide istikrarın yanısıra hukuk, eğitim, istihdam, kurumların yeniden güçlenmesi gibi, çok çeşitli alanlarda, yapısal değişim, yapısal reform ihtiyacı var. Eğitim reformunu, toplumsal cinsiyet eşitliğini, hukukun üstünlüğünü, çoğulcu demokrasi ve ifade özgürlüğünü desteklememiz önem taşıyor.

Değerli konuklar,

AB ile entegrasyon odaklı iş birliğinin sürdürülmesi de çok önemli. En önemli ekonomik ortağımız Avrupa Birliği yeni ve kapsamlı bir sanayi stratejisi belirliyor. Draghi raporu olarak bilinen, "Avrupa'nın Rekabetçiliğinin Geleceği Raporu" ile ilgili süreci yakından takip ediyoruz.

Bu rapor; “yenilikçilik, yetenekler, sanayinin karbonsuzlaşması ve döngüsel ekonomi, güvenlik ve direnç odaklı yatırımlar” için çerçeve şartları oluşturmak üzere öneriler sunuyor.

Rekabetçilik gündeminin merkezine, verimlilik artışı alınıyor. Uzun vadeli büyüme ve yaşam standartlarının yükselmesi için verimlilik artışı temel etken. Modern bir rekabetçilik anlayışı, işgücü maliyetleri yerine bilgi ve yeteneklere odaklanmalı.

AB’nin, ticaret ve yatırım ilişkilerini bu yeni sanayi stratejisinde temellendireceğine dair güçlü sinyaller var. Biz uzun zamandır, öncelikle AB ile mevcut Gümrük Birliğimizin, yeşil ve dijital politikaları içerecek şekilde güncellenmesi gerektiğini savunuyoruz. Bu süreç aynı zamanda rekabet gücümüze, verimliliğimize de katkıda bulunacak; AB sanayisinin tedarik zincirinin kilit bir paydaşı olarak kalmamıza da hizmet edecek. Türkiye, küresel tedarik zincirlerinin uzun bir dönemden beri önemli bir parçası. Gümrük Birliği’nin güncellenmesinin bu konumumuzu güçlendirecek bir adım olacağına inanıyoruz. Nitekim TÜSİAD olarak, üyesi olduğumuz BusinessEurope, AB kurumlarına ve üye ülkelere bu yönde çağrıda bulunuyor.

Değerli Konuklar,

Yüksek teknoloji ve verimliliğe odaklanmalı; yatırımların değer zinciri boyunca ikiz dönüşüme hizmet edecek alanlara yönelmesini sağlamalıyız.

TÜSİAD ve TÜBİSAD işbirliğiyle yayınladığımız ‘Türkiye’nin 2. Yüzyılında Yüksek Teknoloji için Eylem Çağrısı’ raporumuzda da belirttiğimiz gibi, ülkemizin küresel pazarda rekabet gücünü artırmak için, yeni teknolojiler ile inovatif ve çevik bir dijital ekosistemin oluşturulması gerekli. Bu süreçte ekonomide teknolojik dönüşümle yüksek çarpan etkisine sahip sektörlerle odaklanmak, geleceği doğru okumak ve kaynakları doğru alana harcamak, ileri teknoloji atılımı için en önemli adımlar olacak. Bu adımlar, yarattığımız katma değeri artırmada ve rekabet gücümüzde kritik önem taşıyor.

TÜSİAD’ın dijitalleşme alanındaki en kapsamlı etkinliği olan, Dijital Türkiye Konferansı’nın dördüncüsünü 1 Ekim’de gerçekleştirdik. Konferans iş dünyasından ve uluslararası kurumlardan temsilcilerin katılımıyla, çok güçlü bir platform oluşturdu ve yoğun bir ilgi gördü. Konferansta rekabetin yeni teknolojiler ve dijitalleşme ile değişen parametrelerini, ekonominin yeniden şekillenen yapısını ve topluma etkilerini çok boyutlu bir şekilde konuştuk.

Dijital dönüşüm sürecinin hızlandırılması giderek merkezi düzeyde konumlanıyor. Bu büyük pazarın içinde, büyük veri, nesnelerin interneti, yapay zekâ ve geniş bant erişimi gibi, dijital dönüşüm teknolojileri, dijital ekonomide büyüme ve inovasyonun yapı taşları şeklinde sıralanacak. Ülkemiz bu teknolojilerin hem iş yapış şekillerine adaptasyonunda, hem de yeni teknolojilerin üretilmesinde önemli bir potansiyele sahip. Nitelikli insan kaynağı ihtiyacına yönelik gerekli adımların atılarak, doğru yatırımlar ile bu potansiyeli hayata geçirebilmeliyiz.

Ülkemiz yeşil teknolojiler alanında da önemli bir potansiyele sahip. İklim Kanunu başta olmak üzere, ülkemizin yeşil dönüşüm sürecini ivmelendirecek politikaların ivedilikle hayata geçirilmesiyle, ülkemiz küresel ticarete rekabetçiliğini artırma yolunda önemli adımlar atabilir.

Enerjinin temiz dönüşümü, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği alanlarındaki potansiyelimiz de, yeni rekabetin unsuru olan ikiz dönüşümün kaldıraçtır. Arz tarafında güvenli ve maliyet etkin bir sisteme geçişi, 2053 Net Sıfır Emisyon hedefimize ulaştıracak sürdürülebilir bir yapıda sağlamalıyız. Bu açılardan enerji dönüşümü kritik önemde. Enerji talebini karşılamakta yaklaşık % 74 oranında dışa bağımlı bir ülkeyiz.

Ülkemizin Toplam enerji ithalatı faturası:

- 2022 yılında 96 milyar dolar
- 2023 yılında 69,1 milyar dolar
- Son 20 yılda 900 milyar dolar oldu.

Bu noktada iki konu kritik ve stratejik önemde: Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği.

- Ulusal Enerji Planının yenilenebilir enerji hedeflerine ulaşmak için adımlar atılıyor. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının verilerine göre, 2024 yılı Ağustos ayı sonu itibarıyla, kurulu gücümüzün % 27'si rüzgar ve güneşten¹ Potansiyelin güçlü bir şekilde devreye alınması için kapasite tahsislerinin hayata geçirilmesi, kurumlararası koordinasyonun güçlendirilerek, izin süreçlerinin yalınlaştırılması gibi, çeşitli alanlarda iyileştirmelere ihtiyaç var.
- Enerji verimliliği içinse bir seferberlik yaklaşımına ihtiyaç var. Potansiyelimizin çok gerisindeyiz. Sanayide enerji verimliliği potansiyelin yaklaşık %32'ler, binalarda % 49'lar seviyesine ulaşabileceğini belirten analizler mevcut. Bu itibarla, Türkiye'nin Enerji Verimliliği 2030 Stratejisi ve II. Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı'nı kaldıraç niteliğinde bir adım olarak görüyoruz. Enerji tüketiminin en fazla olduğu, sanayi ve konut sektörlerinde enerji verimliliğini sağlayacak tedbirler; enerji verimli ürün kullanımını ve uygulamaları teşvik edecek destek programları Eylem Planını daha da etkin kılacaktır.

Değerli Konuklar,

Geleceğin dünyasında küresel rekabet gücüne sahip olmak için, insan kaynaklarının çağın gerektirdiği niteliklere sahip olması gerekli. Teknolojik iyileşmenin önündeki en önemli engellerden biri, bu atılımın gerektirdiği becerilere haiz iş gücündeki açıktır. Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de işgücü piyasasındaki beceri uyumsuzluğu iş dünyasının en önemli problemleri arasında. Ülkemizin genç nüfusu, eğer iyi değerlendirilebilirsek, bize bir fırsat penceresi sunuyor. Bu pencere kapanmadan, avantaja çevirmeliyiz.

Türkiye maalesef %24,3 ile ne eğitimde, ne istihdamda olan gençlerin oranının OECD içinde en yüksek olduğu ülke. Mesleki eğitimden üniversite eğitime kadar, gençlerin aldıkları eğitim mezun olduklarında, onları bekleyen çalışma hayatıyla uyumlu olmalı.

Bir ay önce TÜSİAD olarak kapsamlı bir eğitim konferansı gerçekleştirdik. Eğitim Reform Girişimi ile Geleceğin Dünyasına Hazırlanırken Eğitime Bakış Raporunu kamuoyu ile paylaştık. Eğitimi çok farklı boyutları ile tartıştık ve tekrar gördük ki, sosyoekonomik farklılıklar da dahil olmak üzere, eğitim konusunda atmamız gereken çok fazla adım var.

¹ <https://enerji.gov.tr/bilgi-merkezi-enerji-elektrik>

- Eğitim sistemimizi çağın ihtiyaçlarına ayak uyduracak şekilde gözden geçirmeliyiz. Temel eğitimden başlayarak tüm kademelerde bilimsel, akılcı, özgür düşünceye dayanan ve 21. yüzyıl becerilerine dayanan bir eğitim sunmak gerekiyor.
- Eğitimin felsefesi, müfredat, uygulama, öğretmen eğitimi gibi, eğitimin tüm boyutlarını çağdaş eğitim normlarına uygun şekilde hayata geçirmeliyiz.
- Dünya yapay zeka çağına hazırlanırken, yeşil ve dijital dönüşüm gündemdeyken, biz de ülkemizin rekabet gücü için, insan kaynağımızı bu çağın zorluklarına ve fırsatlarına gerekli becerilerle hazırlamalıyız.
- Temel becerilerde yetkin, dijital ve teknik becerileri kuvvetli, yabancı dile hâkim ve sosyal yönden gelişmiş gençlere ihtiyacımız var. Analitik, eleştirel ve disiplinler arası düşünebilen; meraklı, yaratıcı, girişimci, işbirliğine yatkın, çevik, farklılıklara ve doğaya duyarlı bireyler yetiştirmeliyiz.
- Çocuklarımızın ve öğretmenlerimizin iyi olma halini de önceliklendirmeliyiz.
- Bu eğitim vizyonunu yalnızca öğrencilik sürecinde değil, hayat boyu öğrenme anlayışıyla iş dünyasında da benimsemeliyiz. Çalışanlarımızın becerilerine devamlı yatırım yapmalıyız. Başta toplumsal cinsiyet eşitliği olmak üzere, bütün çalışanlar için, eşit bir iş ortamını da sağlamamız gerekiyor.

TÜSİAD’ın 50. Yılına özel olarak 2021 yılında yayınladığımız “Geleceği inşa” raporumuzda da değindiğimiz üzere, günümüzde refahın en önemli belirleyicisi artık, maddi değil, maddi olmayan kaynaklar. Bunlar,

- 1- nitelikli insan kaynağı;
- 2- bilim, teknoloji ve inovasyon;
- 3- güvenilir ve kapsayıcı kurum ve kurallar.

Bu üç sütun üzerine kalkınmamızı inşa etmeliyiz.

Değerli konuklar,

Ülkemizde kadın istihdamı bakımından da OECD ülkeleri arasında sonlardayız. Kapsamlı politika ve programlarla, daha çok kadının çalışma hayatına girmesini sağlamalıyız. Katma değerli ve teknoloji odaklı alanlarda kadın girişimciliğini desteklemeliyiz. Okul yıllarından itibaren kız çocuklarını da teknoloji ve bilim alanlarında kariyer yapmaya yönlendirmeliyiz. Teknoloji sektöründe daha çok kadın çalışan, daha çok kadın lider görmeliyiz.

Kadınların çalışma hayatında kalmasının önündeki en büyük engellerden olan, bakım yükünü dengeleyecek destekleyici mekanizmalar, örneğin kreşler yaygın şekilde sağlanmalıdır. Bakım hizmetleri konusunda merkezi yönetim, belediyeler ve özel sektör işbirliğiyle bütüncül bir kamu politikası oluşturulmalıdır.

TÜSİAD olarak yönetimde kadın oranının artırılması için de çalışıyoruz. Başta halka açık şirketler olmak üzere, tüm şirketlerin yönetim kurullarındaki kadın üye oranını 2 yıl içinde %25 ve 5 yıl içerisinde en az %33 oranına taşıması için çağrıda bulunduk. Bu çağrı pek çok şirkette yankı buldu, burada da karşılık bulmasını diliyorum.

Değerli Konuklar,

Jeopolitik konumumuz, AB ile Gümrük Birliği ve ekonomik entegrasyonumuz, farklı sektörlerde ve gelişmiş imalat sanayimiz, nitelikli insan kaynağımız ve girişimcilerimiz, güçlü bankacılık sistemimiz; ülkemizin bölgede bir üretim merkezi haline gelmesi açısından çok büyük bir potansiyeli olduğunu gösteriyor.

Bu noktada yapısal reform ajandası kritik önem taşıyor. Orta Vadeli Programda vurgulanan; sanayide yapısal dönüşüm, Ar-ge ve yenilik ekosistemi, yeşil ve dijital dönüşüm, beşeri sermayenin güçlendirilmesi gibi alanlarda reformları hızlandırarak, rekabet gücümüzü artırmak için çalışmalıyız.

İkinci yüzyılımızda gelişmiş, saygın, adil ve çevreci bir Türkiye hepimizin ortak umudu. Cumhuriyetimizin temellerinin güçlenerek ülkemizin nice yüzyıllar göreceğine inancımız tam.

Bugün olduğu gibi, önemli meselelere birlikte cevap arayabildiğimiz buluşmaların ve ziyaretlerin gerçekleşiyor olması benim için çok değerli. Bu açıdan KalDer'e değerli daveti için çok teşekkür ediyorum.